

Motion till riksdagen

1987/88:Jo415

av Lars Ernestam m. fl. (fp)

om fiskefrågor

Fisket är en viktig basnäring. Våra möjligheter att bibehålla svenskt fiske har inte bara betydelse för ett antal kustkommuner utan även för sysselsättning inom förädlingsindustri. Tillgången på färsk fisk är också värdefull för de svenska konsumenterna. Värdet av möjligheterna till export måste också inräknas.

I samband med den allt mer uppmärksammade debatten om föroreningen av våra kusthav aktualiseras hotet mot vårt fiske. Halten av miljögifter som ökar drabbar djurlivet hårt. Övergödning genom kväve ger upphov till syrebrist och döda bottnar. Föroreningar med allvarliga biologiska skadeverkningar släpps ut i stor skala från t. ex. skogsindustrin. Utsläppen av en stor mängd svårnedbrytbara substanser från massaindustrierna – främst blekeriprocesserna – längs Östersjöns, Bottenhavets och Bottenvikens kuster är mycket oroande. Utsläppen från de norska industrierna drabbar vattnen utanför den bohuslänska kusten.

Spridningen av andra högiftiga ämnen som t. ex. dioxin är ett ytterst allvarligt miljöproblem, som också drabbar våra bestånd av fisk och skaldjur.

Gödningen av våra havsområden blir ett allt allvarligare problem. I Östersjön är allt vatten under 100–150 m syrefritt och praktiskt taget dött. Vi har under de senare åren fått kontinuerliga larmrapporter om förändringar. De problem som från början antogs vara lokala för Laholmsbukten har visat sig uppstå i snart sagt hela Kattegatt. Allt tyder på att kväveutsläppen är det som ger upphov till de stora skadorna. De utsläpp som orsakas av jordbruket är med all sannolikhet ansvariga för huvuddelen av de mängder som sprids. För fiskets fortlevnad som näring är det av yttersta vikt att snabba och kraftfulla åtgärder vidtas. Folkpartiet yrkar i en partimotion om miljöpolitiken, att hela Kattegatt skall förklaras som föroreningskänsligt område, att kväveläckaget från jordbruket begränsas och att ett handlingsprogram för bl. a. minskat kväveläckage upprättas för hela västkusten i likhet med vad som upprättats för Ringsjön och Laholmsbukten.

Vi kan inte ensamma komma till rätta med de problem som finns i de hav som utnyttjas för vårt fiske. Både Östersjön och Nordsjön påverkas av utsläpp från alla de länder som omgärdar dessa hav. Sverige måste vara pådrivande för ett ökat internationellt samarbete, allt i syfte att såväl genom undersökningar som åtgärder för att minska tillförseln av föroreningar rädda haven. Vi har i vår miljömotion yrkat att redan nu ytterligare 5 milj. kr.

avsätts för hotade områden såsom Kattegatt.

Övervakningen och kartläggningen av våra kusthav är otillräcklig och måste förbättras. Det är oerhört viktigt att kontinuerlig provtagning sker och att detta är möjligt vid ett tillräckligt stort antal fasta provningsstationer. Det är klart otillfredsställande, att Sverige genom otillräckliga insatser för intensivprovtagning med korta intervaller i Östersjön gör en långt sämre insats än övriga berörda länder. Den marinbiologiska forskningen behöver utökas. Det måste också ske en bättre samordning av de forskningsinsatser som görs. Vi måste även få en utökad och bättre samordnad kartläggning av våra kusthav. Denna kartläggning bör omfatta såväl naturförhållanden som grad av påverkan. Arbetet bör till att börja med främst inriktas på att identifiera särskilt föroreningskänsliga havsområden. Folkpartiet har i sin miljömotion till årets riksmöte yrkat att berörda myndigheter skall påbörja arbetet med en marin atlas. Denna bör på ett lättillgängligt och överskådligt sätt presentera viktiga fakta om våra kusthav när det gäller biologi, hydrologi, vattenförhållanden, föroreningskänslighet, föroreningsbelastning m. m.

Det är av stor vikt att fiskenäringen själv kan delta aktivt i forsknings- och utvecklingsarbetet. Det har sedan länge funnits en klart uttalad otillfredsställelse över att de aktiva yrkesutövarnas iakttagelser dåligt tagits till vara.

Man bör i detta arbete ta till vara de möjligheter som finns genom att använda datorer. Genom att bygga ut effektiva system för insamling av mätvärden om miljöföroreningar, utsläpp m. m. i den yttre miljön kan uppkomst av miljöförstöring motverkas. Genom att tidigt notera ökade föroreningar i luft, mark och vatten får man en god grund för snabba motåtgärder. I detta arbete finns möjlighet att komplettera med system för insamling av "mjukdata" av typen subjektiva erfarenheter från spontana iakttagare av förändringar i miljön. Inga kan bättre utnyttja dessa möjligheter än de aktiva fiskarna. Vi har i vår datamotion yrkat, att datorer i högre utsträckning skall komma till användning som hjälpmedel i miljöpolitiken.

Fiskens lekplatser

Miljöförstöringen genom föroreningar påverkar givetvis fiskens lekplatser. Även andra faror måste uppmärksammas. Inom vissa områden är sandsugning ett hot mot den marina miljön. Genom tippning av muddermassor kan stora skador vållas, t. ex. om förändringar sker i grunda havsvikar. Många havsvikar fungerar som "fiskens barnkammare" och är som sådana oersättliga och nödvändiga för fiskbeståndet. Fiskenämden i de län där sådant arbete planeras bör alltid ges tillfälle yttra sig innan arbete påbörjas. Synpunkter från dessa bör beaktas.

Fiskerilånen

Folkpartiet påtalade i en motion till föregående riksmöte att det var klart otillfredsställande att regeringen då i budgetpropositionen föreslog oförändrat anslag till fiskerilån. Vår begäran om en höjning med 15 milj. kr. bifölls av riksdagen. Fiskerilånen är viktiga både för att ge möjlighet till förnyelse av

vår fiskeflotta och för att ge en ny generation fiskare möjlighet att starta i yrket. Viktigt är att arbetsmiljön, som ofta är undermålig, kan åtgärdas med hjälp av dessa lån genom att lån beviljas för ombyggnad.

Mot. 1987/88
Jo415

Yrkesutbildning för fiskare

Under anslaget till fiskeristyrelsen budgeteras bl. a. medel för yrkesutbildning av fiskare. Detta anslag har under ett antal år varit oförändrat, vilket medfört att denna mycket viktiga utbildningsform har måst skäras ner.

Myndigheterna ställer ökade krav på skeppare och maskinister samtidigt som fiskarna måste delta i säkerhetskurser av olika slag som brandskydds- och livbåtsutbildning. Behovet av ekonomikurser är också stort. De otillräckliga resurserna har medfört stora problem för fiskarna. Med sina oregelbundna arbetstider har de inte samma möjlighet som andra yrkeskategorier att följa den undervisning som anordnas av kommuner och studieförbund. Fiskeriverkets yrkesutbildning anpassas däremot såväl till fiskarnas arbetstider som till behovet av säkerhetskurser och ekonomikurser. För att uppfylla minimikraven behöver detta anslag förstärkas. Vi föreslår att anslaget under fiskeristyrelsen höjs med 300 000 kr. utöver regeringens förslag.

Fiskevård

Fiskeristyrelsen föreslår att anslaget till fiskevård bör tillföras 8,5 milj. kr. finansierat med en allmän fiskevårdsavgift. Förslaget biträdes inte i budgetpropositionen. Införandet av det fria handredskapsfisket har emellertid medfört svårigheter att upprätthålla fungerande fiskevårdsområden, vilket lett till att fiskevården blivit eftersatt. Försämringen av fiskevården bör dock inte få fortsätta och vi föreslår att anslaget för fiskevård utökas med 700 000 kr. i förhållande till regeringens förslag.

Hemställan

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av internationellt samarbete för att rädda miljön i Östersjön och Nordsjön.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om samråd med fiskenämnden vid planerade utfyllnader av grunda havsvikar,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fiskerilånen,
4. att riksdagen för fiskares yrkesutbildning till Fiskeristyrelsen anslår 300 000 kr. för budgetåret 1988/89 utöver regeringens förslag,

5. att riksdagen till Fiskevårdsåtgärder anslår 700 000 kr. för budgetåret 1988/89 utöver regeringens förslag.

Mot. 1987/88
Jo415

Stockholm den 22 januari 1988

Lars Ernestam (fp)

Anders Castberger (fp)

Bengt A Klang (fp)

Leif Olsson (fp)

Kerstin Ekman (fp)